

Aan: Ans Mol

Van: Team Stikstof (5.1.2e)

Betreft: annotatie oordeelsvorming onderdeel juridisch advies

Datum 2 maart 2026

Vooraf – waarom geheim?

Op verzoek van PS is het juridisch advies met PS gedeeld. Dat is gedaan onder geheimhouding. Reden daarvoor is dat het college er geen gewoonte van wil maken om één onderdeel van de brede belangenafweging er apart uit te lichten.

Geen nieuw inzicht. Het zat al in de stukken

De strekking van het juridisch advies was al onderdeel van de besluitvorming in GS over het strokenbeleid en de Statenbrief die daarover op 21 januari met PS is gedeeld.

In de beantwoording van de technische vragen en Statenvragen rondom de Verkenning is de strekking van het juridisch advies wederom toegelicht en ook de acties die zijn ondernomen en nog lopen als reactie op het juridisch advies.

De kernpunten uit het juridisch advies

We hebben het juridisch advies ontvangen op 8 januari 2026. Dat was volledig gericht op het strokenbeleid. Voor de besluitvorming in GS op 20 januari zijn de eerste aanpassingen gedaan en tussen nu en de besluitvorming in PS lopen nog acties om bezwaren te ondervangen (botsproeven, informatie op orde en aanvulling op de MER).

Betere onderbouwing en informatie wordt in voorzien

- Een deel van de adviezen gaat over de informatie en onderbouwing voor de regels. Dat zijn allemaal punten die al grotendeels zijn ondervangen in de stukken en waarvoor extra stappen worden voorbereid voordat de Staten over de regels besluiten.

Evenredigheid vraagt om flankerend beleid

- De komende maanden werken we het benodigde flankerend beleid verder uit. Dat is ook aangekondigd in de stukken. Desondanks is het advies nu nog gebaseerd op het ontbreken van flankerend beleid. Het goed uitwerken van flankerend beleid komt de evenredigheid heel erg ten goede.

Waterdichte onderbouwing is een illusie. Bestuurlijke afweging om toch te handelen

- Een deel van het advies gaat over het bieden van zekerheid en gegarandeerde, compleet doorgerekende resultaten. Er is op basis van alle beschikbare data wel degelijk aan alle maatregelen gerekend op basis van de best beschikbare inzichten! Maar wanneer goed goed genoeg is, dat is uiteindelijk een bestuurlijke afweging. In dit dossier is niet 100% door te rekenen wat het exacte effect is van de eerste stappen op het herstellen van de natuur. Om toch te handelen in onzekerheid omdat beweging creëren belangrijker is dan op zekerheid wachten is uiteindelijk een bestuurlijke keuze.

Totaaloplossing betekent stilstand. Wij hebben gekozen om stap voor stap in beweging te komen

- Fundamenteel is het advies om eerst het totaalplaatje te schetsen. Daar gaan we niet in mee. Dat zou betekenen dat we niks doen tot er zicht is op een totaaloplossing. En ook al zou er een compleet plan liggen, dan nog zou er de noodzaak zijn om voor de eerste stappen wel vergunningen te kunnen verlenen om noodzakelijke reducties te realiseren!

Toelichting – de adviezen en bijpassende acties

A. Betere onderbouwing strengere emissie-grenswaarden + cross-media-effecten in beeld.

(onderbouwing toegevoegd in beleidsdocument van 20 januari)

B. Toevoegen algemene toelichting op (systematiek van) regels en het doel dat met de regels wordt beoogd toevoegen. (toegevoegd in beleidsdocument van 20 januari)

C. Ecologische analyse noemen / toevoegen / doen. Niet gedaan in dit stadium en is ook niet waar we het stikstofreductiegebied primair op richten. We betogen niet dat alle natuurdoelen worden gehaald, wel dat het een bijdrage is en een logische eerste stap om in beweging te komen en bovendien werken we hier ook nog aan via de pijler Natuurherstelmaatregelen en via de Aanpak Veluwe.

D. Evenredigheid / meer integrale benadering / ecologisch totaalplaatje / voorkomen van extra maatregelen voor bedrijven in het gebied. Hier verschillen we fundamenteel van inzicht en hierover voeren we vervolgesprekken met verschillende juridisch adviseurs. 1) het is een bewuste keuze om stap voor stap in beweging te komen dus vragen we een oordeel van de eerste beweging en niet alsof het compleet moet zijn. 2) Bovendien werken we met de complete Versnellingsaanpak wel degelijk aan een integrale aanpak, maar vergt nog doorontwikkelen en actie Den Haag. Daar kunnen en willen we in Gelderland niet op wachten. Vergunningverlening zit nu vast. Dat vraagt nu actie en ook stappen om stikstofreductie te realiseren vragen om een vergunning dus die beweging is essentieel.

E. Meer zekerheid over de effectiviteit / rekenkundige onderbouwing van de maatregelen. We schatten in dat de huisadvocaat wellicht onderschat welk werk verzet is dan wel overschat wat er technisch mogelijk is qua onderbouwing. Onderdeel van de botsproeven is dat we goed zicht krijgen op de bedrijven die geraakt worden door de regels en wat de impact daar is.

F. Benadering emissiereductie stallen wellicht te onzeker met technieken uit Omgevingsregeling. Dit is het beste dat nu beschikbaar is. Alternatief is niks doen of wachten tot we ver genoeg zijn met meetsystemen en de borging daarvan. Effect zou zijn nog minimaal een jaar extra stilstand.

G. Alternatieve aanpakken meer in beeld.

Wij hebben met de denkrichtingen juist veel alternatieven overwogen. Dat is explicieter opgenomen in het uiteindelijke voorstel.

H. Technische en economische haalbaarheid voor (agrarische en niet-agrarische) bedrijven beter motiveren.

Hiervoor zijn de botsproeven gestart. Daarmee willen we de sociaal-economische impact van de regels op bedrijven nog scherper in beeld krijgen.

I. Voor regels die per 2027 ingaan meer inzicht in welke bedrijven geraakt worden en de financiële gevolgen daarvan. Daarom botsproeven, meer inzicht voorafgaand aan besluitvorming in uw Staten in september

J. Hardheidsclausule van toepassing laten zijn. Was al onderdeel van de besluitvorming van 20 januari (overigens omdat er al een hardheidsclausule in de omgevingsverordening zit en dit dus niet apart toegevoegd hoeft te worden)

K. In de Plan-MER zijn drie regels niet bekeken. In de Statenbrief over het strokenbeleid hebben we dit al aangekondigd. We laten het MER uitbreiden met de regels die nog niet beoordeeld zijn, zodat dit wordt gerepareerd voor besluitvorming in uw Staten over de Omgevingsverordening.

L. De rechterlijke uitspraak van 14 januari 2026 maakt wellicht aanpassing van de passende beoordeling nodig. Na analyse van die uitspraak is de inschatting dat die geen gevolgen heeft voor het strokenbeleid